

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1974

2 MAI 1974

PROPOSITION DE LOI

portant organisation d'une consultation électorale au suffrage universel direct en vue de la désignation des membres belges du Parlement européen.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. De grands espoirs ont salué, il y a un peu plus d'une année, l'élargissement de la Communauté européenne.

Atteignant sa véritable dimension géographique, la Communauté devait acquérir en même temps la capacité de pousser en profondeur son intégration économique et politique, et de se présenter au monde comme une entité cohérente et solide, portant dans les affaires internationales la voix de l'Europe. La conférence au Sommet de Paris en avait tracé le développement graduel, qui devait être couronné par la création en 1980 de l'Union européenne.

Or, la période qui s'est écoulée depuis l'élargissement a été marquée par des difficultés très sérieuses, dans lesquelles d'aucuns voient un risque réel de dislocation de la Communauté.

2. Il est indispensable et urgent de parer à ce risque par une relance politique de la construction communautaire.

Des progrès essentiels dans les domaines économique, monétaire, social, énergétique, ne pourront être obtenus par de simples accords techniques, remis en cause par l'un ou l'autre partenaire à la première difficulté sur le plan intérieur ou international. Seul un pas décisif vers l'intégration politique, seule une « communauté de destin » peut faire ployer les politiques nationales et les lier indissolublement dans un faisceau de politiques communes.

3. Pour effectuer ce saut qualitatif fondamental vers l'unité politique, les gouvernements et les parlements doivent pouvoir compter sur l'accord et le soutien des citoyens.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1974

2 MEI 1974

WETSVOORSTEL

waarbij een raadpleging van het kiezerskorps bij rechtstreeks algemeen stemrecht wordt georganiseerd ten einde de Belgische leden van het Europese Parlement aan te wijzen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Iets meer dan een jaar geleden werd veel verwacht van een uitbreiding van de Europese Gemeenschap.

Die Gemeenschap had toen haar ware geografische dimensie bereikt en zij was dan ook rijp voor een diepgaande economische en politieke integratie, waardoor zij zich op wereldvlak zou kunnen opwerpen als een samenhangende en stevige eenheid die de Europese stem in internationale aangelegenheden kon laten horen. De Topconferentie te Parijs had de trapsgewijze ontwikkeling daarvan bepaald, die in 1980 tot de oprichting van de Europese Unie moest leiden.

Nu is het zo dat na die uitbreiding zeer grote moeilijkheden zijn gerezen en sommigen menen zelfs dat het gevaar voor een ontwrichting van de Gemeenschap niet denkbeeldig is.

2. Om dat gevaar te keren is het absoluut noodzakelijk dat de politieke opbouw van de Gemeenschap weer op gang wordt gebracht.

Er kan geen essentiële vooruitgang op economisch, monetair en sociaal vlak of inzake energiebeleid worden gemaakt door het afsluiten van louter technische verdragen die, zodra op nationaal of internationaal vlak iets hapert, door een of ander lid opnieuw ter sprake worden gebracht. Alleen een beslissende stap naar politieke integratie, alleen « lotsverbondenheid » kunnen de vorstanders van de « nationale » politiek doen zwichten door hen in te schakelen in een hechte gemeenschappelijke politieke denkwijze.

3. Die fundamenteel belangrijke stap naar politieke eenheid impliceert dat regeringen en parlementen op de instemming en de steun van hun medeburgers moeten kunnen rekenen.

Jusqu'ici, la construction européenne est restée trop étrangère au citoyen. On n'a voulu voir dans la Communauté qu'un ensemble d'accords et de réglementations techniques au profit des entreprises et de l'agriculture, alors que l'action que la Communauté a la vocation de mener, touche aussi directement et aussi vitalemment chaque citoyen que celle exercée par des autorités nationales.

L'éloignement qui a été maintenu entre la population et la Communauté n'est pas seulement la conséquence d'une information insuffisante.

Elle est surtout l'effet d'un manque de participation des citoyens à la vie communautaire. Aucun système de gouvernement ne peut s'épanouir et fonctionner valablement s'il n'y a pas, entre lui et le peuple, cet échange constant d'interrogations et d'impulsions qui lui donne sa vitalité et son efficacité.

4. Les auteurs du Traité de Paris et de Rome ont sagement prévu l'élection au suffrage universel direct des membres du Parlement européen, selon une procédure uniforme dans tous les Etats membres.

Dès le 20 février 1960, le Parlement européen a transmis au Conseil un projet de convention à cet effet.

Depuis lors, ce projet est resté sans suite, alors que l'évolution en Europe et dans le monde rendait plus nécessaire que jamais l'instauration d'un véritable pouvoir politique européen.

Certes, l'élection au suffrage universel direct soulève de nombreux problèmes techniques et politiques : accroissement des pouvoirs du Parlement, nouvelle détermination du nombre des membres et de la répartition par pays, système électoral uniforme. Aucun de ces problèmes ne justifie l'indifférence et la passivité des Etats membres depuis 1960.

5. La Belgique ne peut, à elle seule, réaliser cette réforme essentielle. Elle peut cependant contribuer, avec d'autres pays partenaires, à relancer l'examen par les Etats et les institutions communautaires, du projet tendant à l'organisation des élections directes. Elle peut montrer le soutien que sa population apporte au Parlement et au Gouvernement du pays dans leurs efforts pour obtenir cette réforme. Elle peut, en outre, renforcer l'autorité des membres belges du Parlement européen en faisant confirmer leur mandat par le suffrage populaire.

C'est pourquoi il convient de soumettre à nouveau à la Chambre une proposition de loi tendant à l'organisation d'une consultation électorale au suffrage universel direct en vue de la désignation des membres belges du Parlement européen.

La présente proposition est dans la ligne de celle déposée en date du 14 mai 1970 par Messieurs Nothomb et Chabert et contresignée par les mandataires d'autres partis (Doc. n° 680/1 de la session 1969-1970) et de celles déposées dans d'autres Etats membres (Italie, Pays-Bas, République fédérale d'Allemagne). Les circonstances exposées ci-avant confèrent à la présente proposition une signification et une urgence particulières.

6. La consultation proposée n'est évidemment qu'un pis-aller. Si un accord sur l'élection directe au suffrage universel conformément aux dispositions des traités pouvait être obtenu rapidement, la consultation deviendrait naturellement sans objet.

De même, la consultation prendra sa pleine signification si elle peut avoir lieu le même jour dans tous les Etats

De man van de straat was tot nog toe al te weinig bij de Europese opbouw betrokken. Men zag die Gemeenschap veeleer als een reeks technische verdragen en reglementen ten bate van de ondernemingen en van de landbouw, terwijl de actie die voor de Gemeenschap is weggelegd, de burgers in hun dagelijks leven even rechtstreeks treft als het beleid dat door hun gezagdragers in eigen iand wordt gevoerd.

Het feit dat men tussen bevolking en Gemeenschap een kloof heeft laten bestaan, is niet alleen het gevolg van ontoereikende informatie.

Zij is vooral het gevolg van onvoldoende deelneming van de ingezetenen aan het leven van de gemeenschap. Een regeringsstelsel kan niet tot ontplooiing komen en behoorlijk werken wanneer tussen de regering en het volk geen voortdurende wisselwerking van vragen en impulsen bestaat die de grondslag vormt van de levensvatbaarheid en van de doelmatigheid van het stelsel.

4. De auteurs van de verdragen van Parijs en Rome hebben wijselijk bepaald dat de leden van het Europese Parlement rechtstreeks bij algemeen stemrecht zouden worden verkozen en wel volgens een procedure die dezelfde is in alle Lid-Statens.

Reeds op 20 februari 1960 heeft het Europese Parlement met het oog daarop aan de Raad een ontwerp van verdrag overgemaakt.

Daarbij bleef het, alhoewel de oprichting van een echte Europese politieke macht meer dan ooit nodig was ingevolge de ontwikkeling in Europa en in de wereld.

De verkiezing bij rechtstreeks algemeen stemrecht roept weliswaar talrijke vraagstukken van technische en politieke aard op : meer bevoegdheden voor het Parlement, nieuwe bepaling van het aantal leden en van de verdeling per land, eenvormig kiesstelsel. Geen van deze problemen is een excuus voor de onverschilligheid en de passiviteit van de Lid-Statens sedert 1960.

5. België kan deze grondige hervorming niet alleen tot stand brengen. Ons land kan er echter met andere Lid-Statens voor zorgen dat de statens en de instellingen van de Gemeenschap het ontwerp tot organisatie van rechtstreekse verkiezingen opnieuw ter hand gaan nemen. Het kan ook tonen in hoever de bevolking het Parlement en de Regering steunt bij hun streven om die hervorming erdoor te krijgen. Het kan bovendien het aanzien van de Belgische leden van het Europese Parlement vergroten door hun mandaat door een volksstemming te laten bekrachtigen.

Daarom moet bij de Kamer opnieuw een wetsvoorstel ingediend worden voor het houden van een raadpleging van het kiezerskorps bij rechtstreeks algemeen stemrecht, ten einde de Belgische leden van het Europese Parlement aan te wijzen.

Het onderhavige voorstel ligt in dezelfde lijn als het op 14 mei 1970 ingediende voorstel van de heren Nothomb en Chabert, dat medeondertekend werd door leden van andere partijen (Stuk nr. 680/1, zitting 1969-1970), en van de in andere Lid-Statens (Italië, Nederland, Bondsrepubliek) ingediende voorstellen. De omstandigheden die wij hiervoren hebben uiteengezet, geven aan het onderhavige wetsvoorstel bijzonder veel betekenis en urgentie.

6. De voorgestelde raadpleging is vanzelfsprekend slechts een noodoplossing. Mocht men spoedig tot een overeenkomst komen over de rechtstreekse verkiezing bij algemeen stemrecht overeenkomstig de bepalingen van de verdragen, dan zou de raadpleging vanzelfsprekend overbodig worden.

Maar die raadpleging zal haar volle betekenis hebben indien zij op dezelfde dag in alle Lid-Statens of in een zo groot

membres, ou dans le plus grand nombre possible de ces Etats. Il appartiendra au Gouvernement de rechercher un accord aussi large que possible sur une date commune.

A défaut, la solution la plus pratique paraît être de faire procéder pour la première fois à la consultation en même temps que les prochaines élections communales de 1976.

7. Le jumelage de la consultation avec les élections communales a notamment l'avantage de faciliter la participation au scrutin des jeunes électeurs à partir de l'âge de 18 ans. Ces derniers auront ainsi l'occasion de participer non seulement à la gestion démocratique des affaires locales, mais aussi à la détermination de choix au niveau de l'Europe.

Il convient d'accorder également la qualité d'électeur aux nationaux d'autres Etats membres ayant établi leur domicile en Belgique. La consultation ayant une portée européenne, il paraît normal d'admettre au vote tous les citoyens de la communauté, quel que soit leur lieu d'origine.

8. Une adoption rapide de la présente proposition par le Parlement belge aura une signification politique considérable, à la fois pour le Gouvernement et l'opinion publique belges, et pour les gouvernements et les opinions des autres pays partenaires. Elle renforcera les chances d'aboutir à la constitution d'une Europe politique, condition du progrès de l'intégration économique et sociale, ainsi que du rayonnement de l'influence pacifique et modératrice de l'Europe dans un monde toujours agité et divisé.

Ch. NOTHOMB,
W. MARTENS.

PROPOSITION DE LOI

Article 1.

Le Parlement belge recourt à une consultation électorale au suffrage universel direct afin de désigner parmi ses membres et conformément à l'article 138 du Traité instituant la Communauté économique européenne, les représentants belges au Parlement européen.

Art. 2.

La consultation a lieu à la date commune fixée par accord entre les Etats membres des Communautés européennes ou entre plusieurs de ces Etats.

A défaut d'une telle décision, il est procédé pour la première fois à la consultation le même jour que les élections communales de 1976, c'est-à-dire le 10 octobre 1976.

Art. 3.

La consultation a lieu selon le système proportionnel sur la base de la circonscription nationale unique.

mogelijk aantal van die staten plaatsheeft. De Regering zal tot taak hebben een zo groot mogelijke overeenstemming over een gemeenschappelijke datum na te streven.

Mocht zulks niet het geval zijn, dan lijkt de meest praktische oplossing erin te bestaan de raadpleging voor het eerst te laten plaatsgrijpen samen met de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen in 1976.

7. Het samenvallen van de raadpleging met de gemeenteraadsverkiezingen biedt het voordeel dat de deelneming van de jonge kiezers vanaf de leeftijd van 18 jaar vergemakkelijkt wordt. Aldus zullen deze laatsten de gelegenheid krijgen niet alleen mede te werken aan het democratisch beheer van de plaatselijke aangelegenheden, maar ook aan de bepaling van de beslissingen op Europees niveau.

De hoedanigheid van kiezer moet eveneens worden toegekend aan de onderdanen van andere Lid-Staten die zich in België hebben gevestigd. Daar de raadpleging een Europese draagwijdte heeft, is het niet meer dan normaal dat alle onderdanen van de Gemeenschap, ongeacht hun herkomst, tot de stemming toegelaten worden.

8. De spoedige goedkeuring van dit wetsvoorstel door het Belgische Parlement zal een grote politieke betekenis hebben, zowel voor de Belgische Regering en de openbare opinie, als voor de regeringen en de openbare mening in de andere Lid-Staten. Zij zal de kans vergroten om te komen tot een politiek Europa, dat een voorwaarde is voor de vooruitgang van de sociale en economische integratie, evenals voor de uitstraling van de vredelievende en matigende invloed van Europa in een wereld die bij voortduring ten prooi is aan agitatie en verdeeldheid.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Het Belgische Parlement gaat bij rechtstreeks algemeen stemrecht over tot een raadpleging van het kiezerskorps ten einde uit zijn midden overeenkomstig artikel 138 van het Verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap, de Belgische vertegenwoordigers in het Europese Parlement aan te wijzen.

Art. 2.

De raadpleging heeft plaats op de gemeenschappelijke datum vastgesteld in overleg tussen de Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen of tussen verscheidene van die Staten.

Bij ontstentenis van een dergelijke beslissing grijpt die raadpleging voor de eerste maal plaats op dezelfde dag als de gemeenteraadsverkiezingen voor 1976, dat wil zeggen op 10 oktober 1976.

Art. 3.

De verkiezing geschiedt volgens het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging op grond van één nationaal kiesdistrict.

Art. 4.

Pourront participer à cette consultation, les citoyens belges électeurs pour les élections communales, et, aux mêmes conditions que les Belges, les citoyens des Etats membres des Communautés européennes ayant établi leur domicile en Belgique.

Art. 5.

§ 1. La consultation porte sur des listes composées de 14 candidats au maximum, tous membres du Parlement belge au moment de la consultation.

§ 2. Les règles relatives aux modes de présentation des candidatures, d'expression des suffrages et de dépouillement des résultats sont déterminées par le Roi par analogie avec les modes correspondants en usage pour les élections provinciales.

Art. 6.

Le Parlement belge procède à la désignation des représentants au Parlement européen en tenant compte des résultats de la consultation, acquis conformément aux articles 3 et 5 en ce qui regarde le nombre et l'ordre des candidats figurant sur les diverses listes.

Art. 7.

En procédant à la désignation prévue à l'article 6, le Parlement belge fait en sorte que les représentants au Parlement européen appartiennent, autant que possible, en nombre égal à chacune des deux Chambres.

Art. 8.

La présente loi reste d'application jusqu'à l'entrée en vigueur des dispositions portant organisation de l'élection au suffrage universel direct des délégués au Parlement européen conformément à l'article 138, § 3, du Traité instituant la Communauté économique européenne.

Art. 9.

Le Ministre de l'Intérieur est chargé de l'application de la présente loi.

28 mars 1974.

Ch. NOTHOMB,
W. MARTENS,
J. VAN EYNDE,
A. COOLS,
F. GROOTJANS,
A. DAMSEAUX.

Art. 4.

Aan deze raadpleging mag worden deelgenomen door de Belgische staatsburgers die gemeenteraadskiezer zijn en, onder dezelfde voorwaarden als de Belgen, door de staatsburgers van de Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen die hun woonplaats in België gevestigd hebben.

Art. 5.

§ 1. Bij de raadpleging worden lijsten voorgesteld van ten hoogste 14 kandidaten die allen lid zijn van het Belgische Parlement op het ogenblik van de raadpleging.

§ 2. De voorschriften betreffende de wijze van voordracht, van de kandidaten en betreffende de wijze van uitbrengen en opnemen van de stemmen worden door de Koning bepaald in overeenstemming met de werkwijze die voor de provincieraadsverkiezingen geldt.

Art. 6.

Het Belgische Parlement wijst de vertegenwoordigers bij het Europese Parlement aan, met inachtneming van de overeenkomstig de artikelen 3 en 5 verkregen uitkomsten van de raadpleging wat betreft het aantal en de volgorde van de kandidaten op de verschillende lijsten.

Art. 7.

Bij de in artikel 6 bedoelde aanwijzing draagt het Belgische Parlement er zorg voor dat zoveel mogelijk een gelijk aantal leden van elk van beide Kamers wordt aangewezen.

Art. 8.

Deze wet blijft van toepassing tot aan de inwerkingtreding van de bepalingen betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers bij het Europese Parlement bij rechtstreeks algemeen stemrecht, overeenkomstig artikel 138, § 3, van het Verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap.

Art. 9.

De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van deze wet.

28 maart 1974.